

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Reintje De Vos

Hendrik <Van Alkmaar>

Haarlem, 1826

Bemoediging van Reintje, door Marten de aap.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62132)

ne eigene gebreken, wint er niets mede; wat hebt gij met de geestelijkheid te doen, en wat deze of geene doet. Elk moet zijne eigene lasten dragen, en een ieder moet aan zijne orde verantwoorden, hoe hij zijne onderhoorigen, oud of jong, in bedwang heeft gehouden. Ik wil niemand, hetzij in, hetzij buiten het klooster, hiervan ontslagen houden. Maar REINTJE, gij spreekt van zoo vele zaken, dat gij mij in verwarring zoudt brengen. Den staat van de wereld en hoe het in dezelve toegaat, kent gij zoo naauwkeurig, dat gij eigenlijk een Priester had moeten zijn. Wanneer ik en andere leken bij u biechteden, zouden wij veel van u hebben kunnen leeren, om wijs te zijn; nu zijn er velen stomp en dom."

Zoo kwamen zij bij 's Konings Paleis. REINTJE werd beangst en benaauwd; doch hij herstelde zich en zeide: „de stap is gewaagd, het moet er nu door!"

*Bemoediging van REINTJE, door MARTEN,
de aap.*

MARTEN de aap, had vernomen, dat REINTJE ten Hove moest verschijnen; gereed, om naar Rome te gaan, zocht hij hem op en sprak hem aan: „Lieve Oom! behoud toch een goeden moed." Hij wist wel hoe de zaken stonden, en

He wufte wol, wo fine fake ftöd,
 Dog fragede he na eineme ftukke.
 Do fprak Reinke: mi is dat gelukke
 In dessen dagen fêr entjegen,
 Ik bin egt forklaged todëgen
 Fan etliken deven, we fe ðk fyn,
 Fan der kraien unde dëme örlofen kanyn.
 De eine hävt fyn wyv forloren,
 De ander de hälvte fan finen oren.
 Mogte ik fulven för den koning komen.
 Dat fholde ön beden wenig fromen.
 Dat meifte, dat mi werd fhaden daran,
 Is dat ik bin in des paweftes ban.
 De proveft hävt der fake magt,
 De by deme koninge is in groter agt.
 Darumme ik in deme banne bin,
 Is dat ik Ifegrime gav den fin,
 Do he monnik was geworden,
 Dat he wäglêp üt deme orden,
 Do he tor Elomar was begeben,
 He fwôr, he konde also nigt leven
 In also hardem unde strängen wäfen,
 So lange to fasten, fo fele to läfen.
 Ik halp öme wäg, dat ruwet mi fere:
 Darför dait he mi wedder unere
 Jegen den koning toforen an,
 Unde dait mi kwäd, al wôr he kan.
 Shal ik to Rome, dat wil fêr hinderen
 Mineme wive un mineme kinderen:
 Wente Ifegrim de lät des nigt,
 He dait öne kwäd, wôr he fe krigt,
 Mid anderen, de mi fint fêr kwäd,

Un-

vroeg hem echter naar eenige punten. REINTJE zeide: „ Het geluk heeft mij in deze dagen den rug toegekeerd. Ik ben erg aangeklaagd door eenige dieven, hoe ze ook mogen heeten; vooral van de kraai en den konijn. De een heeft zijn wijf, de ander zijn oor verloren; mogt ik zelf bij den Koning komen, dan zullen hunne beden hen geen voordeel aanbrengen. Het meest dat mij benadeelen kan, is dat ik in des Paufen ban ben. De Proost heeft magt in dergelijke zaken en staat bij den Koning in gunste. De bul tot den ban is uitgegeven, omdat ik IZGRIM hielp, toen hij monnik was geworden, en uit het klooster te Elemar weg liep. Hij zwoer, dat hij in zulk eene harde en strenge orde, waar weinig te eten, veel te lezen viel, niet leven konde. Ik hielp hem weg, en dit berouwt mij nu; hij vergeldt het met mij te beliegen bij den Koning, en kwaad te doen, waar hij maar kan.

Indien ik naar *Rome* ging, dit zoude nadeel doen aan mijne vrouw en kinderen, want IZGRIM zoude niet nalaten, hen te beschadigen als hij ze kreeg, ook met behulp van anderen, die mij nijdig zijn en mij in hunne boosheid zoeken te bederven. Was ik van den ban ontslagen, dan was ik meer getroost, en zoude met meer moed voor mijne zaak in opregtheid kunnen spreken.

Unde söken up mi sêr bösen råd.
 Were ik út deme banne gelóft,
 So hadde ik fus wol báteren tróft,
 Unde mogte uprigtig mid gemake
 Spráken for mine egend fake.

Marten sprak: Reinke, leve óm!
 Ik wil regt nu up na Róm;
 Ik wil ju helpen mid shonen stukken,
 Unde wil ju nig't laten fordrukken.
 Bin ik dog des bishoppes klerk:
 Ja, gans wol forsta ik mi up dat wárk.
 Ik wil den proveest to Róm citéren,
 Unde wil tegen óm also plitéren,
 Sêt, óm, unde dón ju executien,
 Unde bringen ju ene absolutien
 Sines ondankes, were it óme ók léd.
 Wente ik to Rome den lóp wol wêt,
 Wat ik shal laten este dón.
 Dár is ók myn trúwe óm Simon (9),
 De mágtig is unde sêr forháven:
 He helpet dème gérne, de wat mag geven.
 Hêr Shalkesfund is dár ók ein here,
 O'k doktor Gryptó, unde dër nog mere,
 Hêr Wendehoike mid hêr Lofefunde —
 Dit sint alle dár unse frunde.
 Ik hávve geld fórhén gefand,
 Hyrmede wêrde ik bást bekand.
 Ja, shyt! men ságt fúlste fan citéren —
 Dat geld is it al, dat se begéren.
 Al were de fake nog so krum,
 Mid gelde wil ik se kopen um.
 De geld bringet, krigt tohandens gnade,

De

MARTEN hernam: „Lieve oom REINAART! Ik ga nu in gezantschap naar *Rome*, en zal u wel helpen; ik zal u niet ongelukkig doen worden. Ben ik niet de klerk van den Bisfchop? Ja, ik heb volkomen verftand van dergelijke zaken. Ik zal den Proost naar *Rome* doen citeeren en zal aldaar met kracht tegen hem procederen, zoodat er executie komt, en gij zijnes ondanks de abfolutie erlangt, al zag hij nog zoo fcheel.

Ik ken den loop en gang der zaken te *Rome*, en weet wat ik doen en laten moet. Aldaar woont mijn getrouwe oom SIMON, (de makelaar in kerkelijke zaken) deze is fterk en magtig, en hij helpt hen gaarn die kunnen en willen geven. Mijnheer LOOZESCHALK is aldaar een groot finjeur, ook Doctor TASTTOE, benevens de Heeren WENDEHUIK, SLIMMEVOND en anderen; deze zijn alle mijne vrienden. Ik heb geld vooruit gezonden; hierdoor wordt men ten goede bekend. Men spreekt wel van *citeeren* en *procedeeren*, — kwak! Geld is de boodfchap; al is eene zaak nog zoo krom, met geld kan men haar regt buigen; die geld brengt, erlangt gunst en genade, die geen klinkende munt kan doen hooren, komt altijd te laat.

De dat nigt hävt , de kumt to spade.
 Sêt , òm , darumme ji fint in deme ban ,
 Alle de fake te ik mi an ,
 Ik neme de up mi , unde geve se ju kwyt.
 Gât fry to hove , unde so ji dâr fyt ,
 Dâr is myn wyv frouwe Rukenouwe.
 Wente de koning , unse here , de louwe ,
 Hävt se lèv , unde òk de koninginne ,
 Wente se fêr behände is fan sinne.
 Sprâket se an , se is fêr frôd ,
 Wente se gërne umme frunde wes dôt.
 Ji finden an ör frunds'hop grôt :
Dat regt hävt faken hulpe nôd.
 Dâr fint by ör öre fustere twe ,
 Unde òk dârto mine kinder dre ,
 Nog fele darto fan juweme slägt ,
 De ju wol bystân in deme regt.
 Mag ju dän sus nèn regt behèn ,
 So s'hole ji dat in kort òk sèn.
 Dôt mi dat jo draden to weten.
 Alle , de in deme lande sint besäten ,
 Is it koning , frouwe , kind este man ,
 Alle wil ik se bringen in den ban ,
 Unde fenden ein interdict so swâr ,
 Men s'hal dâr wer hemelik este openbâr
 Singen , begraven , döpen , wat it òk sy.
 Neve , hyrup so trôstet fry !
 De pawest is ein ôld krank man ,
 He nimt sik nenes dinges mër an ,
 Also dat men finer nigt fele agt.
 Men altomale des hoves magt
 Hävt de kardinâl fan Ungenöge ,

Zie Oom! Alle zaken, waarom gij in den ban zijt, trek ik mij aan, ik neem ze op mij en scheld ze u kwijt. Ga vrij ten Hove, en als gij daar komt, gij vindt er mijne vrouw, geboren VAN FIJNEREUK. NOBEL de Koning, onze Heer, heeft haar lief; de Koningin ook; zij is behendig in haar bedrijf. Spreek haar aan; zij is geslepen en doet gaarne iets voor de vrienden. Gij zult veel dienst van haar erlangen. Het regt heeft wel eens hulp noodig. Zij heeft ook nog twee zusters; ook vindt gij er mijne drie kinderen; bovendien zijn er nog vele leden van uw geslacht, die u wel zullen helpen. Gij zult het wel spoedig bemerken, of aan u regt zal wedervaren of niet; zoo neen, laat het mij dan dadelijk weten; dan zal ik alle landzaten, den Koning en de Koningin, man, vrouw en kind in den ban laten doen, en zulk een zwaar interdikt doen opzenden, dat niemand, in het geheim of in het openbaar, zal mogen zingen, doopen en begraven, wie het ook zij. — Neef, verlaat u hierop gerustelijk, en zijt getroost!

De Paus is een oud ziekelijk man; hij bemoeit zich weinig met de zaken, en trekt zich niets aan. Men slaat ook weinig acht op hem. De magt van het Hof is in handen van den kardinaal FELGEHAAT, een jong en magtig man, behen-

Ein man jung , mächtig , fan behänden töge.
 Ik kenne eine fruwen , de hävt he lèv ,
 De shal öme bringen einen brèv .
 Mid dër bin ik fèr wol bekand ,
 Ja wat se wil , dat blivt nèn tand .
 Syn s hriver het Johannes Partie ;
 He kennet wol ölde münte unde nye ,
 Horkenouwetó is syn kumpân ,
 De is des hoves kurtesân .
 Slipen-un-Wenden is notarius ,
 In beden regten ein baccalaurius .
 Wo desse nog ein jâr dâr blivt ,
 He werd mäster in practikenshrivt .
 Moneta unde Donarius
 Sint twe rigter int fulve hûs .
 Wème desse twe avfäggen dat regt ,
 Dème blivt it ök wol avgefägd .
 Alfus is dâr mannige list ,
 Daran de pawest unshüldig iff .
 Solke mot ik alle hölden to frunde ;
 Dorg de fulven forgivt men nu de funde ,
 Unde löfet dat folk út deme ban .
 Sèt , Reinke , öm , hydr' höldet ju an !
 De koning hävt it rede gehörd ,
 Dat ik juwe sake fore förd :
 He wèt , dat ik dit wol kan wärven ,
 Men mag ju nigt laten fordärven .
 Dit wil de koning bedenken regt ,
 Dat fele sint fan apen unde fosses slägt ,
 De faken öme geven den nouwesten råd .
 Dit werd ju helpen , wo it ök gât .
 Reinke sprak : dat is güd tröst !

dig en slim. Ik ken eene vrouw, die hij lief heeft. Deze zal hem eenen brief behandigen, en wat zij wil, blijft niet zonder gevolg. Zijn geheimschrijver is JOHANNES PARTIJ, die de oude en nieuwe munten op een haar kent. LUISTERSCHERP is zijne andere hand en deze is Hofnar bij den Paus. De Heer KRUIPER VAN WENDEN is Notaris en tevens Baccalaureus der beide regten; is het dat hij aldaar nog een jaar mag blijven, dan zal hij een meester zijn in de praktijk. De Heeren VAN DER POEN en van GIFTEN zijn beide regters, en aan wien dezen het regt afwijzen, daar blijft het afgewezen. Aldaar gaan menige listen om, waaraan de Paus onschuldig is.

Alle deze Heeren moet ik te vriend houden; zij zijn het, die de zonde vergeven en de menschen uit den ban verlossen. Oom REINAART! houdt u hier aan. De Koning weet het, dat ik uwe zaak zal voorstaan, en ook dat ik wel zorgen zal, dat men u niet laat verloren gaan. De Koning zal ook wel bedenken, dat er velen zijn van het vosfen en apen-geslacht, die hem dikwijls van den meest wijzen raad gediend hebben. Dit zal u helpen, het ga ook hoe het ga."

REINTJE hernam: „Dit geeft goeden moed.
Ik

Ik denke des wedder, wërde ik forlöst.
 Hyrmid ein fan deme anderen fhede.
 Reinke ging förd ane gelede
 Mid Grimbårde in des koninges hov,
 Darin he hadde sêr klene lov.

Reinke kwam egt in den hov,
 Darin he was forklaged grov.
 Fele, de öm nigt wol en gunden,
 Unde de na sineme levende stunden,
 De sag he dâr, wör islik stöd,
 He krêg wol halv enen twivelen môd,
 Dog makede he fik fulven kone,
 Unde ging wäg dorg alle de barone.
 Harde by öme ging de greving,
 Sus kwemen se bede för den koning.
 De greving sprak: Reinke, frund,
 Wäset nigt blöde in desser stund;
Deme blöden is dat gelükke düre.
Deme könen helpet dat äventüre,
Dat mannig mot söken hyr unde dâr.

Reinke sprak: ji fägget wâr,
 Ik danke ju for guden tröst.
 Ik denke des wedder, wërde ik forlöst.
 He sag fik umme hyr unde dare,
 Unde sag dâr fele mank der fhare
 Fan sinen magen, de dâr stunden,
 De öme nogtan nigt wol en gunden;

Un-

Ik begin te gelooven, dat ik wel verlost zal worden." Hiermede scheiden ze van elkanderen en nu ging REINTJE moedig zonder ander geleide, dan GRIMBAARD, in het Paleis van den Koning.

Tweede verschijning van REINTJE aan het Hof, en zijne verdediging. De Koning vertoornd.

REINTJE trad stout in het Hof, alwaar hij zoo zwaar beschuldigd was. Hij zag er velen, die hem haatten en naar het leven stonden: hij werd wel eens beangst, maar hernam spoedig den moed, en trad nu door alle de Baronnen heen. GRIMBAARD bleef dicht bij hem. Zoo kwamen zij beide voor den Koning. GRIMBAARD zeide inmiddels: „Oom REINAART, wees thans niet vreesachtig of bloode; het geluk verlaat den kleinmoedigen en helpt den stouten; het wil aangestast zijn."

REINTJE hernam: „Gij spreekt een waar woord. Ik bedank u voor den troost, en ik zal het gedenken wanneer ik verlost word." Hij zag in het rond en vond onder de schare velen van zijne bloedverwanten, die hem geenszins genegen waren; hij had het ook niet verdiend, daar hij aan de Otters, Bevers en andere

de-